

five Gentiles, five servi, five liberi: & omnes in uno Spiritu potati sumus.

14. Nam & corpus non est unum membrum, sed multa.

15. Si dixerit pes: Quoniam non sum manus, non sum de corpore: num ideo non est de corpore?

16. Et si dixerit auris: Quoniam non sum oculus, non sum de corpore: num ideo non est de corpore?

17. Si totum corpus oculus: ubi auditus? Si totum auditus: ubi odoratus?

18. Nunc autem posuit Deus membra, unumquodque eorum in corpore sicut voluit.

19. Quod si essent omnia unum membrum, ubi corpus?

20. Nunc autem multa quidem membra, unum autem corpus.

21. Non potest autem oculus dicere manui: Opera tua non indigeo: aut iterum caput pedibus: Non estis mihi necessarii.

22. Sed multo magis quae videntur membra corporis infirmiora esse, necessariora sunt:

23. & quae putamus ignobiliora membra esse corporis, his honorem abundantiorum circumdamus: & quae inhonesta sunt nostra, abundantiorum honestatem habent.

24. Honesta autem nostra nullus egent: sed Deus temperavit corpus, ei, cui deerat, abundantiorum tribuendo honorem,

25. ut non sit schisma in corpore, sed id ipsum pro invicem sollicita sint membra.

26. Et si quid patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra: sive gloriatur unum membrum, congaudent omnia membra.

‡ SANCT. 27. ‡ Vos autem estis corpus Christi, BARTH. & membra de membro.

APOST. 28. * Et quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia primum Apostolos, secundum

* Ephes. 4. 11. Prophetas, tertium Doctores, deinde virtutes, exinde gratias curationum, opitulationes, gubernationes, genera linguarum, interpretationes sermonum.

29. Numquid omnes Apostoli? numquid omnes Prophetae? numquid omnes Doctores?

30. Numquid omnes virtutes? numquid omnes gratiam habent curationum? numquid omnes linguis loquuntur? numquid omnes interpretantur?

31. Amulami autem charismata meliora. ^a Et adhuc excellentiorem viam vobis demonstro.

CAPUT XIII.

Sine charitate dona quaque gratuita, imo & martyrium ipsum, sunt infructuosa: charitatis dotes.

1. ‡ **S**I linguis hominum loquar, & angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum velut aes sonans, aut cymbalum tinniens. ‡ DOM. QUIN- QUAG.

2. Et si habuero prophetiam, & noverim mysteria omnia, & omnem scientiam: & si habuero omnem fidem ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum.

3. Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.

4. Caritas patiens est, benigna est: Caritas non aemulatur, non agit perperam, non inflatur,

5. non est ambitiosa, non quaerit quae sua sunt, non irritatur, non cogitat malum,

6. non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati:

7. omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.

8. Caritas numquam excidit: sive prophetiae evacuabuntur, sive linguarum cessabunt, sive scientia destruatur.

9. Ex parte enim cognoscimus, & ex parte prophetamus.

10. Cum autem venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est.

11. Cum essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus. Quando autem factus sum vir, evacuavi quae erant parvuli.

12. Videmus nunc per speculum in aenigmate: tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte: tunc autem cognoscam sicut & cognitus sum.

13. Nunc autem manent, fides, spes, charitas: tria haec. maior autem horum est charitas. ^a

CAPUT XIV.

De Prophetia & linguarum donis: his ad aedificationem utendum, uti & aliis donis.

1. **S**ectamini charitatem, aemulamini spiritualia: magis autem ut prophetetis.

2. Qui enim loquitur linguam, non hominibus loquitur, sed Deo: nemo enim audit. Spiritu autem loquitur mysteria.

3. nam

3. nam qui prophetat, hominibus loquitur ad aedificationem, & exhortationem, & consolationem.

4. Qui loquitur linguam, semetipsum aedificat: qui autem prophetat, Ecclesiam Dei aedificat.

5. Volo autem omnes vos loqui linguis: magis autem prophetare. Nam maior est qui prophetat, quam qui loquitur linguis: nisi forte interpretetur ut Ecclesia aedificationem accipiat.

6. Nunc autem, fratres, si venero ad vos linguis loquens: quid vobis prodero, nisi vobis loquar aut in revelatione, aut in scientia, aut in prophetia, aut in doctrina?

7. Tamen quae sine anima sunt vocem dantia, sive tibia, sive cithara: nisi distinctionem sonituum dederint, quomodo sciatur id, quod canitur, aut quod citharizatur?

8. Etenim si incertam vocem det tuba, quis parabit se ad bellum?

9. Ita & vos per linguam nisi manifestum sermonem dederitis: quomodo sciatur id, quod dicitur? eritis enim in aera loquentes.

10. Tam multa, utputa genera linguarum sunt in hoc mundo: & nihil sine voce est.

11. Si ergo nesciero virtutem vocis, ero ei, cui loquor, barbarus: & qui loquitur, mihi barbarus:

12. Sic & vos, quoniam aemulatores estis spirituum, ad aedificationem Ecclesiae quaerite ut abundetis.

13. Et ideo qui loquitur linguam: oret ut interpretetur.

14. Nam si orem linguam, spiritus meus orat, mens autem mea sine fructu est.

15. Quid ergo est? Orabo spiritu, orabo & mente: psallam spiritu, psallam & mente.

16. Ceterum si benedixeris spiritu: qui supplet locum idiotae, quomodo dicet, Amen, super tuam benedictionem? quoniam quid dicas, nescit.

17. nam tu quidem bene gratias agis: sed alter non aedificatur.

18. Gratias ago Deo meo, quod omnium vestrum linguam loquor.

19. Sed in Ecclesia volo quinque verba sensu meo loqui, ut & alios instruam: quam decem millia verborum in lingua.

20. Fratres, nolite pueri effici sensibus, sed malitia parvuli estote: sensibus autem perfecti estote.

21. In lege scriptum est: * Quoniam in aliis linguis & labiis aliis loquar populo huic: & nec sic exaudient me, dicit Dominus. ^{11.}

22. Itaque linguam in signum sunt non fidelibus, sed infidelibus: prophetiae autem non infidelibus, sed fidelibus.

23. Si ergo conveniat universa Ecclesia in unum, & omnes linguis loquantur, intrent autem idiotae, aut infideles: nonne dicent quod insanitis?

24. Si autem omnes prophetent, intret autem quis infidelis, vel idiotae, convincitur ab omnibus, dijudicatur ab omnibus:

25. occulta cordis eius manifesta fiunt: & ita cadens in faciem adorabit Deum, pronuncians quod verum Deum in vobis sit.

26. Quid ergo est, fratres? cum convenitis, unusquisque vestrum psalmum habet, doctrinam habet, apocalypsim habet, linguam habet, interpretationem habet: omnia ad aedificationem fiant.

27. Sive linguam quis loquitur, secundum duos, aut ut multum tres, & per partes, & unus interpretetur.

28. Si autem non fuerit interpretes, taceat in Ecclesia, sibi autem loquatur, & Deo.

29. Prophetae autem duo, aut tres dicant, & ceteri dijudicent.

30. Quod si alii revelatum fuerit sedenti, prior taceat.

31. Potestis enim omnes per singulos prophetare: ut omnes discant, & omnes exhortentur:

32. & spiritus prophetarum prophetis subiecti sunt.

33. Non enim est dissensionis Deus, sed pacis: sicut & in omnibus Ecclesiis sanctorum doceo.

34. Mulieres in Ecclesiis taceant, non enim permittitur eis loqui, sed subditas esse, sicut & lex dicit. ^{16.}

35. Si quid autem volunt discere, domi viros suos interrogent. Turpe est enim mulieri loqui in Ecclesia. ^{16.}

36. An a vobis verbum Dei processit? aut in vos solos pervenit?

37. Si quis videtur propheta esse, aut spiritualis, cognoscat quae scribo vobis, quia Domini sunt mandata.

38. Si quis autem ignorat, ignoscatur. 39. Itaque fratres aemulamini prophetare: & loqui linguis nolite prohibere.

40. Omnia autem honeste, & secundum ordinem fiant.

CA-

CAPUT XV.

Quibusdam à Corinthiis, circa inanis Philosophiae placita occupatis, de futura resurrectione dubitantibus, predicatum à se Evangelium, & ab iis ultro susceptum, in memoriam revocat Apostolus: eamque probat variis argumentis.

† DOM. I. ¶ Notum autem vobis facio, fratres, Evangelium, quod predicavi vobis, quod & accepistis, in quo & statis, *Gal. 1. 11.*

2. per quod & salvamini: quâ ratione predicaverim vobis: si tenetis, nisi frustra credidistis.

3. Tradidi enim vobis in primis quod & accépi: quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris * secundum Scripturas: *Ijai. 53.*

4. * & quia sepultus est, & quia resurrexit tertiâ die secundum Scripturas: *1. Ionæ 2.*

5. & quia visus est Cephæ, & post hoc undecim: *Ioan. 20. 19.*

6. Deinde visus est plus quam quingentis fratribus simul: ex quibus multi manent usque adhuc, quidam autem dormierunt: *1. Cor. 15.*

7. Deinde visus est Iacobo, deinde Apostolis omnibus: *Act. 1.*

8. Novissimè autem omnium tamquam abortivo, * visus est & mihi. *Act. 9.*

9. * Ego enim sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus, quoniam persecutus sum Ecclesiam Dei. *Ephes. 3.*

10. Gratia autem Dei sum id, quod sum, & gratia eius in me vacua non fuit, sed abundantius illis omnibus laboravi: non ego autem, sed gratia Dei mecum: *1. Cor. 4.*

11. Sive enim ego, sive illi: sic predicamus, & sic credidistis.

12. Si autem Christus predicatur quod resurrexit à mortuis, quomodo quidam dicunt in vobis, quoniam resurrectio mortuorum non est?

13. Si autem resurrectio mortuorum non est: neque Christus resurrexit.

14. Si autem Christus non resurrexit, inanis est ergo predicatio nostra, inanis est & fides vestra:

15. invenimur autem & falsi testes Dei: quoniam testimonium diximus adversus Deum quod suscitaverit Christum, quem non suscitavit, si mortui non resurgunt.

16. Nam si mortui non resurgunt, neque Christus resurrexit.

17. Quod si Christus non resurrexit, vana est fides vestra, adhuc enim estis in peccatis vestris.

18. Ergo & qui dormierunt in Christo, perierunt.

19. Si in hac vita tantum in Christo sperantes sumus, miserabiliores sumus omnibus hominibus.

20. Nunc autem Christus resurrexit à mortuis primitiæ * dormientium, *Coloss. 1.*

21. quoniam quidem per hominem mors, & per hominem resurrectio mortuorum. *Apo. 1. 5.*

22. Et sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur.

23. * Unusquisque autem in suo ordine, primitiæ Christus: deinde ii, qui sunt Christi, qui in adventu eius crediderunt. *1. Thess. 4. 15.*

24. Deinde finis: cum tradiderit regnum Deo & Patri, cum evacuaverit omnem principatum, & potestatem, & virtutem.

25. Opórtet autem illum regnare * donec ponat omnes inimicos sub pedibus eius. *Psalms 109. 1.*

26. Novissima autem inimica destruetur mors: * Omnia enim subiecit sub pedibus eius. Cum autem dicat: *Heb. 1. 13. & 10. 13. & Psalm. 8. 8.*

27. Omnia subiecta sunt ei, sine dubio præter eum, qui subiecit ei omnia. *Heb. 2. 8.*

28. Cum autem subiecta fuerint illi omnia: tunc & ipse Filius subiectus erit ei, qui subiecit sibi omnia, ut sit Deus omnia in omnibus.

29. Alioquin quid facient qui baptizantur pro mortuis, si omnino mortui non resurgunt? ut quid & baptizantur pro illis?

30. ut quid & nos periclitamur omni hora?

31. Quotidiè morior per vestram gloriam, fratres, quam habeo in Christo Iesu Domino nostro.

32. Si (secundum hominem) ad bestias pugnavi Ephesi, quid mihi prodest, si mortui non resurgunt? * manducemus, & bibamus, cras enim moriemur. *Sap. 2. 6. & 1. Iai. 22. 13. & 56. 12.*

33. Nolite seduci: Corrumpunt mores bonos colloquia mala.

34. Evigilate iusti, & nolite peccare: ignorantiam enim Dei quidam habent, ad reverentiam vobis loquor.

35. Sed dicit aliquis: Quomodo resurgunt mortui? qualivè corpore venient?

36. Inspiciens, tu quod seminas non vivificatur, nisi prius moriatur.

37. Et quod seminas, non corpus, quod futurum est, seminas, sed nudum granum, ut putâ tritici, aut alicuius ceterorum.

38. Deus

CAPUT XVI.

De collectis faciendis pro fidelibus qui erant Ierosolyma. Timotheum & alios iis commendat, alios salutat. Vigilandum, & viriliter agendum. Qui Christum non amat, sit anathema.

1. DE collectis autem, quæ sunt in sanctos, sicut ordinavi Ecclesiis Galatiæ, ita & vos facite.

2. Per unam sabbati unusquisque vestrum apud se sepônat, recôndens quod ei bene placuerit: ut non, cum vénero, tunc collectæ fiant.

3. Cum autem præsens fuero: quos probaveritis per epistolas, hos mittam præferre gratiam vestram in Ierusalem.

4. Quod si dignum fuerit ut & ego eam, mecum ibunt.

5. Véniam autem ad vos, cum Macedoniam pertransiero: nam Macedoniam pertransibo.

6. Apud vos autem forsitan manébo, vel etiâ hiemâbo: ut vos me deducatis quocumque iero.

7. Nolo enim vos modò in transitu videre, spero enim me aliquantulum temporis manere apud vos, si Dominus permiserit.

8. Permanébo autem Ephesi usque ad Pentecosten.

9. Ostium enim mihi apertum est magnum, & évidens: & adversarii multi.

10. Si autem vénerit Timotheus, videte ut sine timóre sit apud vos: opus enim Domini operatur, sicut & ego.

11. Nequis ergo illum spernat: deducite autem illum in pace, ut véniat ad me: expécto enim illum cum fratribus.

12. De Apollo autem fratre vobis notum facio, quoniam multum rogavi eum ut veniret ad vos cum fratribus: & utique non fuit voluntas ut nunc veniret: veniet autem, cum ei vacuum fuerit.

13. Vigilâte, stete in fide, viriliter agite, & confortamini.

14. omnia vestra in charitate fiant.

15. Obsecro autem vos fratres, nostis domum Stéphana, & Fortunati, & Achâici: quoniam sunt primitiæ Achâiæ, & in ministerium sanctorum ordinaverunt seipsos:

16. ut & vos subditi sitis eiusmodi, & omni cooperanti, & laboranti.

Dddd 17. Gáu-

38. Deus autem dat illi corpus sicut vult: & unicuique seminum proprium corpus.

39. Non omnis caro, eadem caro: sed alia quidem hominum, alia verò pecorum, alia volucrum, alia autem piscium.

40. Et corpora cælestia, & corpora terrestria: sed alia quidem cælestium gloria, alia autem terrestrium:

41. Alia claritas solis, alia claritas lunæ, & alia claritas stellarum. Stella enim à stella differt in claritate:

42. sic & resurrectio mortuorum. Seminatur in corruptione, surget in incorruptione.

43. Seminatur in ignobilitate, surget in gloria: Seminatur in infirmitate, surget in virtute:

44. Seminatur corpus animale, surget corpus spiritale. Si est corpus animale, est & spiritale, sicut scriptum est:

* Gen. 2. 7. Factus est primus homo Adam in animam viventem, novissimus Adam in spiritum vivificantem.

46. Sed non prius quod spiritale est, sed quod animale: deinde quod spiritale.

47. Primus homo de terra, terrenus: secundus homo de celo, cælestis.

48. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes.

49. Igitur, sicut portavimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis.

50. Hoc autem dico, fratres: quia caro & sanguis regnum Dei possidere non possunt: neque corruptio corruptelam possidebit.

* O M N I U M D E F U N C T. Item, ANNIV. DEFUNCTORUM. PONTIF. ET SACERD.

51. ¶ Ecce mysterium vobis dico: Omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur.

52. In momento, in ictu oculi, in novissima tuba: canet enim tuba, & mortui resurgent incorrupti: & nos immutabimur.

53. Opórtet enim corruptibile hoc induere incorruptionem: & mortale hoc induere immortalitatem.

54. Cum autem mortale hoc induerit immortalitatem, tunc fiet sermo, qui scriptus est: * Absorpta est mors in victoria.

* Osee 13. 14. Heb. 2. 14.

55. Ubi est mors victoria tua? ubi est mors stimulus tuus?

56. Stimulus autem mortis peccatum est: virtus verò peccati lex.

* 1. Ioann. 5. 4.

57. * Deo autem gratias, qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Iesum Christum.